

Förbereda underlag

för montering av keramik

Handledning för dig som gör det själv

Denna arbetsbeskrivning ingår
i en serie om tre. Dessa är:
Montera keramik
Lägga Värmegolv
Förbereda underlag

Denna arbetsbeskrivning hjälper dig att på bästa sätt förbereda det underlag du ska montera keramiska plattor på. Ett noggrant förberett underlag är en förutsättning för ett lyckat resultat. För ytterligare information se förpackning eller produktinformation på www.casco.se.

Anvisningar för ång och vattentätning, plattsättning och montering av värmegolv, se broschyrerna *Montera keramik och Lägga värmegolv*.

Allmänna förutsättningar

Väggar och golv kan vara gjorda av många olika material, därför är det viktigt att följa rätt anvisning. Exempel på underlag som är lämpligt under kakel, klinker, mosaik och många naturstenssorter hittar du i tabellen nedan. Underlaget ska vara rent, torrt och plant.

Primning

Alla sugande underlag ska primas innan vidare arbete sker. Vänta max 36 timmar mellan primning och spackling. Blanda primer och vatten enligt nedan.

Underlag	Produkt	Vatten
Betong, om spackling sker dagen efter.	Casco Primer 1 del	3 delar vatten
Betong, om spackling görs i fuktig primer.	Casco Primer 1 del	5 delar vatten
Lättbetong/Leca	Casco Primer 1 del	3 delar vatten
Kartongklädd gipsskiva, endast i torra utrymmen.	Casco Primer 1 del	1 del vatten
Våtrumsskiva	Casco Primer 1 del	1-3 delar vatten
Gipsputs, gipsspackel	Casco Primer 1 del	1 del vatten
Cementputs, Cementbaserat spackel	Casco Primer 1 del	3 delar vatten
EPS underlag	Casco Primer 1 del	3 delar vatten
Träbjälklag/golvspånskiva 1:1	Casco Primer 1 del	3 delar vatten

Vägg

I offentliga utrymmen, till exempel storkök, simhallar och dusch-anläggningar bör massiva konstruktioner (betong, lättbetong etc) användas, om inget annat anges.

Betong

Minst 2 månader gammal (den relativa fuktigheten, RF, ska vara under ca 85 %). Betongen ska vara väl rengjord från cementhud, olja med mera. Ojämnheter, håligheter och sprickor spacklas med cementbaserat spackel, såsom Casco KombiRapid 3729, HusFix 3676 eller BoardFix 3760. Innan spackling ska ytan primas med Casco Primer 3698, spädning 1:3. Nu är underlaget klart för ång- och vattentätning och montering av keramik, se vidare instruktioner i *Montera keramik*.

Lättbetong/Leca

Ytan ska vara slätputsad (enligt AMA Hus 08 putsstruktur 3) eller bredspacklad. Ska lättbetongen bredspacklas ska den först primas två gånger med Casco Primer 3698, spädning 1:3. Till bredspackling rekommenderas Casco KombiRapid 3729, HusFix 3676 eller BoardFix 3760. Nu är underlaget klart för ång- och vattentätning och montering av keramik, se vidare instruktioner i *Montera keramik*.

Kartongklädd gipsskiva, endast i torra utrymmen.

Montera enligt skivmaterialleverantörens anvisningar. Prima underlaget med Casco Primer, spädning 1:1. Nu är underlaget klart för ång- och vattentätning och montering av keramik, se vidare instruktioner i *Montera keramik*.

Våtrumsskiva

From 1 juli 2008 får inte kartongklädda gipsskivor användas i våtrum enligt Byggkeramikrådets Branschregler för Våtrum (BBV). Däremot kan skivmaterial anpassat för våtrum användas. Exempel på dessa våtrumsskivor är Gyproc Glasroc, Knaufs Aquapanel, TeprosMinerit VT skiva, Fermacell Fibergips, Norgips Humid och Ivarssons Ivarit DryCo. Se skivleverantörens anvisningar för montering. Prima skivorna med Casco Primer 3698 med 1:1 – 1:3. Nu är underlaget klart för ång- och vattentätning och montering av keramik, se vidare instruktioner i *Montera keramik*.

Puts

Ytan ska vara slätputsad (enligt AMA Hus 08 putsstruktur 3). På gipsputs får ytan ej vara filtad eller svampad. Uppfyller inte ytans struktur putsstruktur 3, kan den slätspacklas med Casco KombiRapid 3729, HusFix 3676 eller BoardFix 3760. Innan slätspackling ska den putsade väggen primas med Casco Primer 3698, spädning, gipsputs 1:1 och cementputs 1:3. Gipsputsen måste vara helt uttorkad innan applicering av tätskikt. Nu är underlaget klart för ång- och vattentätning och montering av keramik, se vidare instruktioner i *Montera keramik*.

Helkakla ett halvkaklat badrum

Bilden visar en renoveringslösning där befintligt badrum är halvkaklat men önskemål att helkakla finns.

1. Rengör befintlig yta, både kakel och övrig yta. Ta bort lösa delar i ytskiktet (kakel, färg, tapet, puts etc).
2. Montera våtrumsskiva med BoardFix 3760, åtgång från 1,3 kg/m². Anpassa så att skivorna hamnar i nivå med befintligt kakel. Loda in skivorna.
3. Spackla övergången/skarven mellan skiva/gammalt kakel med BoardFix.
4. Slåtspackla det gamla kaklet med BoardFix.
5. Applicera lämpligt tätskikt på skivan samt i övergången mot befintligt kakel. OBS! Tänk på att fuktspärren i ett gammalt badrum inte alltid är helt funktionsduglig. I sådana fall ska badrummet renoveras från grunden. Se vidare instruktion gällande ång- och vattentätning samt montering av keramik i GDS *Montera keramik*.

Golv

Tänk på att större ytor (>50 kvm) och L-formade rum ska ha dilations- eller rörelsefogar för att kunna ta upp eventuella rörelser i konstruktionen. Det är extra viktigt om betongen är nygjuten. Det ska alltid finnas fall mot golvbrunnen i våtutrymmen. Fallet ska vara 1:50 -1:150 närmast golvbrunnen (ca 1x1 meter runt golvbrunnen) och på övrig yta minst 1:100 – 1:200, dock aldrig bakfall. Spackla med avjämningsmassa.

Ska värmegolv läggas på skivorna ska spackelskiktet vara minst 5 mm över kabelns ovansida. Spackelskiktet ska vara minst 10 mm över vattenburna rör. Se mer information gällande läggning av värmegolv i GDS *Lägga värmegolv*.

Betong

Betongen ska vara cirka 3 månader gammal, beroende på tjocklek, kvalitet och årstid. Relativ Fuktighet (RF) i betongen ska vara ca 85 %. Ytan ska vara väl rengjord från cementhud, olja etc. Svaga ytskikt ska slipas, blästras, fräsas eller kulhamras.

Ojämheter, håligheter och sprickor ska slåtspacklas med avjämningsmassa. Innan spackling ska ytan primas med Casco Primer, spädning 1:3 - 1:5. 1:3 gäller när avjämnning ska utföras inom 36 timmar. 1:5 gäller för omgående avjämnning. Nu är underlaget klart för ång- och vattentätning och montering av keramik, se vidare instruktioner i GDS *Montera keramik*.

Lättbetong

Lättbetong är generellt ett ytsvagt material, så följ rekommenderade anvisningar noggrant. Det finns två rekommenderade metoder:

Metod A. Prima ytan två gånger med Casco Primer 3698, spädning 1:3. Handspackla därefter med Casco KombiRapid 3729.

Metod B. Borsta ut en slamma på ytan och gör en pågjutning med Casco Tempocret 3650 i minimum 35 mm tjocklek.

Slamman görs på följande sätt: blanda 1,5 liter primer, 1,5 liter vatten med 25 kg Casco Tempocret pulver. Applicera färdigblandad Casco Tempocret direkt i den blöta slamma. Använd till exempel puts-/rivbräda för att applicera och jämna ut Casco Tempocret.

Nu är underlaget klart för ång- och vattentätning och montering av keramik, se vidare instruktioner i GDS *Montera keramik* och *Lägga värmegolv*.

Träbjälklag

- Vid regelavstånd cc 600 mm, får ytan max vara 10 kvm eller avståndet mellan bjälklagsstöden 4,2 m.
- Regelavstånd cc 300 mm, gäller vid ytor större än 10 kvm.

Allmänna förutsättningar

Limma och skruva 22 mm golvspånskivor (ex V313 till våtrum) i reglarna. Välj därefter metod A eller B.

Metod A - avjämningsmassa

Prima golvspånskivan med Casco Primer 3698, spädning 1:1. Låt torka 16 – 24 timmar. Lägg ut punktsvetsat stålnät eller liknande. Spackla ytan med minst 12 mm avjämningsmassa, till exempel Casco Thermoplan 3652 eller Casco KombiPlan 3707. Ska värmegolv läggas ska spackelskiktet vara minst 15 mm.

Metod B - våtrumsskivor

Lägg våtrumsskivorna i samma riktning som golvspånskivorna. Hellimma våtrumsskivorna med BoardFix 3760. Använd tandad spackel 6 – 8 mm, åtgång ca 1,3 kg/m². Säkerställ vidhäftningen genom att montera skivorna inom 10 minuter. Vid behov kan skivorna även skruvas fast under limmets härdning. Använd cirka 4 – 10 skruvar/skiva. Skruvarna tas bort efter att limmet härdat, ca 3 timmar. Prima därefter skivan med Casco Primer 3698, spädning 1:1 – 1:3 beroende på skivtyp. Låt torka. Används metod B i våtutrymme så måste en fallspackling mot golvbrunnen göras ovanpå skivan.

Nu är underlaget klart för ång- och vattentätning och montering av keramik, se vidare instruktioner i GDS *Montera keramik* och *Lägga värmegolv*.

Kartongklädd golvgipsskiva, endast i torra utrymmen.

Se metod B våtrumsskivor.

Spackel

Prima underlaget med Casco Primer 3698, innan spackling. Cementspackel: 1:3, Gipsbaserat spackel 1:1, EPS underlag 1:3. Spackla därefter med Thermoplan 3652 eller Kombiplan 3707. Spackelskiktet på EPS underlaget ska vara minst 20 mm.

Nu är underlaget klart för ång- och vattentätning och montering av keramik, se vidare instruktioner i GDS *Montera keramik* och *Lägga värmegolv*.

Att bygga fall i våtutrymme

Det kan vara ganska svårt att bygga ett fall i våtrum. Om du är det minsta tveksam rekommenderar vi att du anlitar en hantverkare.

Lutningen ska vara enligt nedan:

1. Ytor som utsätts för regelmässig vattenbejutning ska ha en lutning på 1:50 – 1:150 (dvs mellan 20 mm/m – 6,7 mm/m).
2. Övrig golvyta eller utrymmen som delvis utsätts för vatten ska ha en lutning på 1:100 - 1:200 (dvs mellan 10 mm/m – 5 mm/m).

Det får aldrig förekomma bakfall i våtutrymmet. Det ska alltid vara fall mot brunnen i våta utrymmen. Fallet ska vara gjort i spackelskiktet. Det finns två sätt att bygga ett fall mot golvbrunnen med avjämningsmassa:

1. Använd en självavjämnande massa, ThermoPlan 3652 eller KombiPlan 3707.
2. Använd handspackel KombiRapid 3729. OBS! Spackla kant i kant med golvbrunnen. Golvbrunnen får under inga omständigheter spacklas över.

Alt 1. Självavjämnande spackel

ThermoPlan 3652 och KombiPlan 3707 är självavjämnande och flyter ut på golvet. För att avjämningsmassan inte ska rinna ner i golvbrunnen, ut i anslutande utrymmen eller till andra oönskade ställen, ska självhäftande Avstängarlist 6101 monteras runt golvbrunnen, se bild. Se även till att det inte finns några springor eller glipor på golvet mellan skivor, golv/väggvinkeln eller liknande.

Blanda ThermoPlan 3652 eller KombiPlan 3707 enligt anvisningen på förpackningen. Använd en maskinvisp för att undvika klumpar. Blanda avjämningsmassan noga. Låt massan mogna några minuter och vispa ytterligare en gång innan uthällning.

Börja och håll ut avjämningsmassan vid väggarna och låt den flyta ut över golvet. Massan flyter i cirka 15 minuter, därefter börjar den härda. Det gäller därför att arbeta snabbt för att undvika vallar och ojämnheter mellan varje uthällning.

Använd en slät eller helst tandad spackel och flytta/fös bort den flytande avjämningsmassan från området kring golvbrunnen. Observera återigen den så kallade öppetiden som är cirka 15 minuter, beroende på tjocklek. När massan blivit gångbar efter 2 – 4 timmar går du in på ytan och tar bort avstängningslistan. Massan har ännu inte blivit hård vilket möjliggör att du kan "skära" bort kanten på massan så det blir en jämn och slät övergång mot golvbrunnen.

Glöm inte att ång- och fuktskydda ytan med aktuellt Casco WetStop system innan montering av klinker eller keramik i våta utrymmen, se mer i *GDS Montera keramik*.

Avjämningstips:

- Arbetet förenklas avsevärt om man kan vara två personer som hjälps åt vid avjämningen; en som blandar och en som håller ut.
- Använd gärna gummistövlar så att du kan kliva i avjämningsmassan under arbetets gång. OBS! Gå bara i massan när den är nyuthälld, inom cirka 15 minuter. Annars finns det risk att det blir kvar spår i massan.
- Avjämningsmassan går att "flytta" (inom cirka 15 min beroende på tjocklek) med hjälp av tandad spackel.

Alt 2. Med handspackel, KombiRapid 3729

"Stäng av" ytan runt golvbrunnen, cirka 1m², med hjälp av Avstängningslist 6101. Avjämna hela ytan, utom den avstängda delen. När avjämningsmassan har härdnat efter cirka 1 dygn har du en yta runt golvbrunnen som inte är avjämnad alls. Denna yta spacklar du med KombiRapid 3729. Handspackel har inte självavjämnande egenskaper, vilket innebär att du för hand formar fallet med hjälp av en slät spackel. Runt golvbrunnen behöver inte avstängningslist användas. Efter cirka 1 dygn är ytan färdig att beläggas. Glöm inte att ång- och fuktskydda ytan med aktuellt Casco WetStop system innan montering av klinker eller keramik i våta utrymmen, se mer i GDS *Montera keramik*.

Inköpslista

Produkt	Antal m ²	Åtgång
Casco Primer 3698		
KombiRapid 3729		
HusFix 3676		
BoardFix 3760		
Thermoplan 3652		
KombiPlan 3707		
Tempocret 3650		
Avstängarlist 6101		

Checklista redskap

☐ Roller eller pensel	☐ Vattenpass
☐ Blandningsredskap	☐ Tandad spackel
☐ Maskinvisp	☐ Slät spackel
☐ Hink	☐ Tumstock

